

Recenzia

Yamagishi, T. Plankton algae of Southwest Asia. Dehra Dun (India) : Bishen Singh Mahedra Pal Singh, 2010. 249 p. ISBN 978-81-211-0766-2. Cena 63,- €.

Recenzované dielo pochádzajúce od nestora japonskej algológie, Dr. Takaaki Yamagishiho (87), emeritného profesora Nihon University a pracovníka ústavu Tokyo Plankton Institute, nadväzuje na jeho knižné štúdie o fytoplanktóne Kambodže (1973), Novej Guiney (1975), Taiwanu (1992), ako aj na početné floristické články o flóre siníc a rias Japonska. Azda najväčšej popularite sa teší 20-zväzkové editoriské dielo vydané spolu s Dr. M. Akiyamom *The Photomicrographs of Freshwater Algae* (1984–1998), do ktorého prispievali poprední svetoví algológovia svojimi mikrofotografiami, perokresbami a diagnózami siníc a rias.

Autor študoval sinice a riasy (okrem rozsievok) vo zvrškách fytoplanktónu, ktoré zväčša aj sám zbieral v juhovýchodnej Ázii, menovite v Thajsku, Malajzii a Kambodži. Spolu prezentuje 670 taxónov, z toho na Cyanophyceae pripadá 66 taxónov, na Chrysophyceae 28 taxónov, na Xanthophyceae 27 taxónov, na Dinophyceae 8 taxónov, na Euglenophyceae 316 taxónov a 227 taxónov na Chlorophyceae. Každý taxón je dokumentovaný čiernobiou fotografiou, prípadne aj perokresbou, a to najmä v prípadoch, keď protoplast je na fotografiách nezreteľný alebo štruktúra bunkovej steny či schránky nemohla byť dostatočne priestorovo fotografiou zobrazená. V knihe opisuje niekoľko nových taxónov, z toho je jedna sinica (*Bacularia cambodiensis*), 13 taxónov červenoočiek (*Gyropaigne granulata*, *Lepocinclis constricta* var. *hexangulata*, *Phacus setosus* var. *quadrangulatus*, *Strombomonas girardiniana* var. *obtrapeziformis*, *S. taiwanensis* s 3 varietami: var. *brevicylindrica*, var. *elliptica*, var. *ovoides*, *Trachelomonas curta* var. *spinosa*, *T. dangeardiana* var. *obovata*, *T. varians* var. *angularis*, *T. zingerii* s 3 varietami: var. *laevis*, var. *rectangularis*, var. *cylindrica*) a 3 zelené kokálne riasy (*Tetrasporidium sarawaknensis*, *Treubaria reymondii* a *Soropediastrum kergulense* var. *longicorne*). Pri nových taxónoch som však nenašiel latinské diagnózy. Za veľmi vzácne nálezy pokladá autor napríklad rody *Merismoarcus* a *Bacularia* zo siníc, *Phalansterium* zo žltohnedých rias, *Octosporiella*, *Tetrasporidium*, *Dictyochlorella*, *Makinoella*, *Neodesmus*, *Lobocystis*, *Soropediastrum*, *Schmidleia* a *Treubaria* zo zelených rias. Pre recenzenta tejto knihy je potešujúce, že autor v tejto časti sveta našiel aj druhy pôvodne opísané zo Slovenska (napr. *Romeira cylindrocellularis* Hindák 1988, *Chlorolobion lunulatum* Hindák 1970, *Neodesmus danubialis* Hindák 1976, *Kirchneriella rosolata* Hindák 1984, *Monoraphidium affixum* Hindák 1984) alebo zo subtropických oblastí (*Monoraphidium indicum* Hindák 1977, *M. caribeum* Hindák 1978). V appendixe sa uvádzajú 6 nových taxónov desmídií z Kambodže a Japonska, ktorých autorom je zosnulý japonský algológ Y. Kenetsuna (z nich je jeden druh: *Euastrum angkor-watensis*, dve variety: *Cosmarium visbyense* var. *japonicum*, *Docidium pleurotaenioides* var. *ohnoi* a tri formy: *Closterium biclavatum* f. *tortum*, *C. portianum* var. *portianum* f. *parigranulatum*, *Euastrum platycerum* var. *pulchrum* f. *chibaensis*). U týchto nových taxónov je uvedená krátka latinská diagnóza.

Kniha je vytlačená na kriedovom papieri, takže aj mikrofotografie sú pomerne dobrej kvality a zväčša s uspokojivou výpovednou hodnotou, pravda, ak sa nepoužil konzervovaný materiál. Diagnózy taxónov sú stručné, ale s hlavnými určujúcimi znakmi. Autor sa však nevyhol viacerým chybám (najmä pri písaní mien autorov a latinských názvov) a miestami aj nesprávnym určeniam (najmä pri chlorokokálnych riasach, niektoré druhy rodu *Tetraedron* sú asi zástupcovia žltozelených

(pokračovanie na s. 235)

(pokračovanie zo s. 220)

rias), či použil zastaralé názvy (napr. nie *Dactylococcopsis fascicularis*, ale *Ankistrodesmus spiralis*, Pl. 1: 10, nie *Synechococcus aeruginosus*, ale *Cyanothece aeruginosa*, Pl. 3: 5 a pod.).

Recenzované dielo je užitočným a vítaným vkladom k poznaniu a rozšíreniu planktónových siníc a rias na našej planéte. Dokazuje, že väčšina taxónov je kozmopolitná, o niektorých druhoch však máme zatiaľ informácie iba z niektorej geografickej oblasti. I u tých je možno iba otázkou času, až sa nájdu aj inde. Príkladom môže byť chlorokokálna riasa *Makinoella tosaensis* Okada, ktorá sa doteraz pokladala za endemický druh pre juhovýchodnú Áziu. My sme ho nedávno našli v malej parkovej fontáne v areáli SAV v Bratislave na Patrónke (Hindák & Hindáková 2010).

Knihu možno odporučiť všetkým záujemcom o algológiu, najmä však taxonómom, ekológom a hydrobiológom zaoberajúcimi sa sladkovodným fytoplanktónom.

FRANTIŠEK HINDÁK